

רב"ט עוגן יהודה

3332664

בן מרים ושרגא

נולד ב- כ"ב במרחשון תרצ"ו 18.11.1935

התגייס לצה"ל בנובמבר 1955

שרת בגדוד "אריות הגולן" (17)

נפל ב- י"א באדר א' תשי"ז 12.2.1957

בעת מילוי תפקידו.

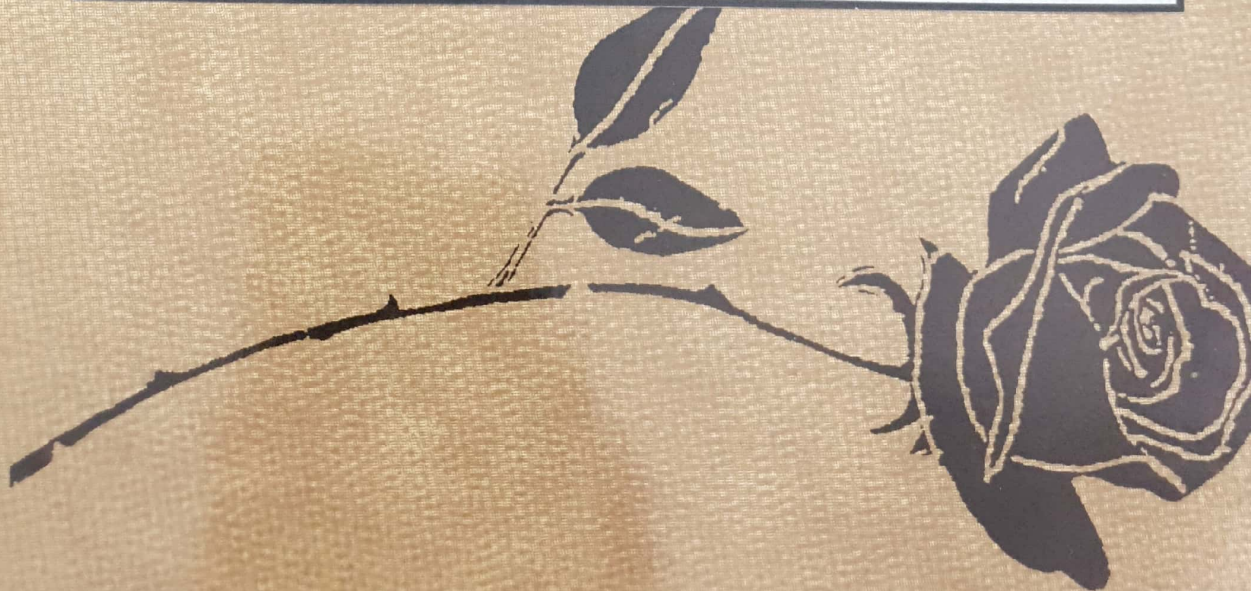

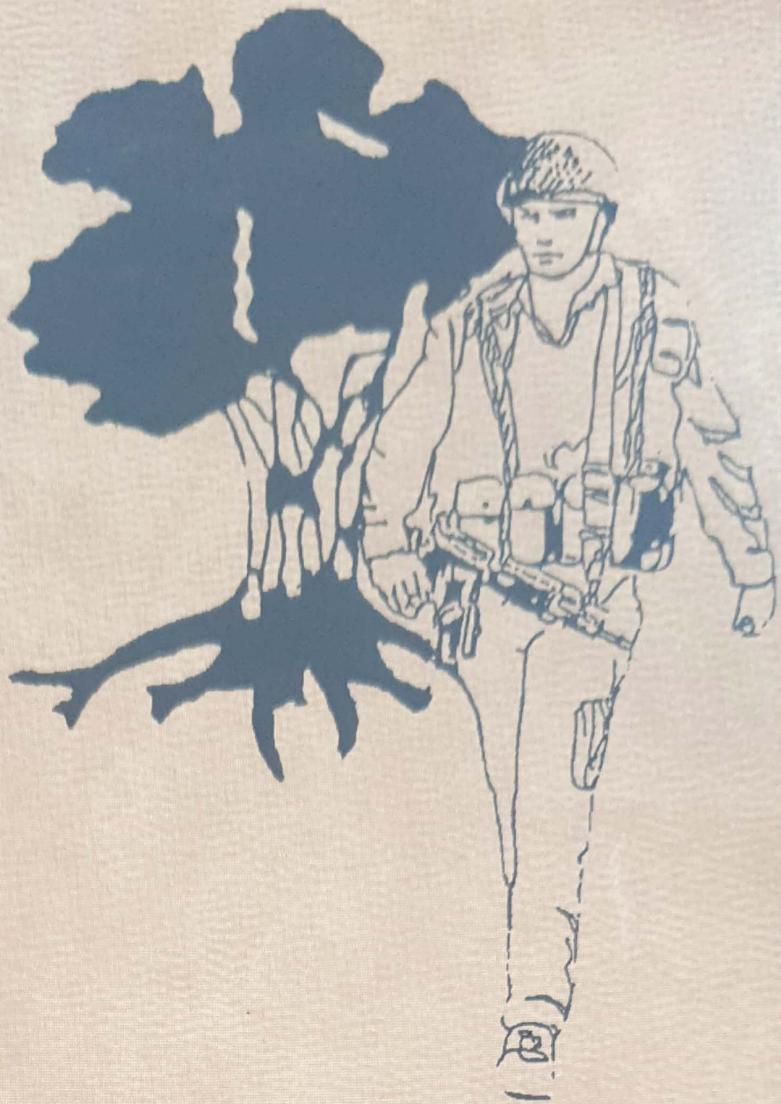

עוגן, יהודה

בן שרגא ומרים. נולד ביום כ"ב במרחשון תרצ"ו (18.11.1935) ביגור.
מראשית לימודיו התבלט כשקדן ושואף-דעת ונמנה עם הטובים
שבתלמידים. עם כניסתו לחברת-הילדים התחיל לגלות פעילות בכל
השטחים החברותיים: הצטיין והשתתף במפעלים ספורטיביים רבים;
היה פעיל במקהלת בית-הספר ובתזמורתו - וחלילו תמיד עמו; כן
הראה כשרון למחול ולמשחק ולא אחת השתתף בהופעות שונות.
בהצטרפו לשכבת-הנעורים של חטיבת בני-הקיבוץ הוא נתן את ידו
תכופות בריכוז החברה מתוך הצלחה רבה; הצטיין בכישרון ארגוני
ובתכונות הנהגה. בהגיעו לגיל ט"ז כבר עסק בהדרכת כיתות ילדים מן
השכבה הצעירה ממנו. בסיימו את לימודיו התיכוניים היה לחבר-קיבוץ
יחד עם בני-מחזורו. עם גיוסם של חברי-מחזורו לצה"ל יצא לשנת-
עבודה בחטיבת בני הקיבוץ המאוחד וריכוז בה את הפעולה הצופית
והמחנאות. כתום השנה התגייס לצה"ל בנובמבר 1955, עבר קורס מ"כ
ולאחר-מכן נשאר מדריך באותו מקום. ביום י"א באדר א' תשי"ז
(12.2.1957) בשעת מילוי תפקידו נפצע וברדך לבית-החולים מת
מפצעיו. הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות במשק יגור. הקובץ "עד
תום", הכולל ממכתביו וקטעים מיומנו, הוצא לאור על-ידי משק יגור.
שנה שנה נערכת תחרות בכדורסל לזכרו של יהודה ולזכר דוב ילין (אף
הוא בן משק יגור) שנפל בקרב.

יהי זכרו ברוך

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב-פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ-ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי-אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות.

כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העליות השונות.

בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים - התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותרמה המיוחד, וממנה ספנה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שינקה בגושי התיישבות אלו. ציינו אותה תכונותיו של עובד-האדמה ויושב-הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט...".

סוג הרכב שבו נהרג יהודה ז"ל
בתאונת הדרכים

נהריה
צפת
חיפה
נצרת
עפולה
חדרה
נתניה
פתח-תקוה
תל-אביב
יפו
רחובות
יריחו
ירושלים

יגור - הקיבוץ בו גדל

קיבוץ יגור נוסד בשלהי שנת 1922, "בטבת התרפ"א. הקיבוץ ממוקם בעמק זבולון, כ-10 ק"מ דרום-מזרחית לעיר חיפה, על מרגלותיו הכרמל. חברי הקבוצה חיו בקומונה. הם ראו עצמם כארגון ארצי עם שלוחות במקווה-ישראל, נס-ציונה, ירושלים, חיפה, על הכרמל ועוד. בזמן מלח"ע ה-I התגייסו רובם ככולם לגדוד העברי, ועם השחרור התארגנו, במרץ 1922, להתיישבות באיזור תל-ערד, ניסיון שנכשל. המשק תוכנן בתחילה ל-25 משפחות בלבד. זאת הייתה תחילת ההתנחלות בעמק זבולון. השם שנבחר למשק היה יגור על-שם הכפר הערבי השכן יג'ור. המצב היה קשה מאוד בהתחלה. הקרקע לא התאימה לחקלאות והמים לא היו ראויים. המשק היה במצב נואש והיה צורך להצטרף לגוף גדול יותר. הויכוח היה בין הצטרפות ל"גדוד העבודה" או ל"קיבוץ עין חרוד" ושיותר מאוחר נקרא הקיבוץ המאוחד. החלטה נספת שקבעה את עתידו של המשק הייתה שהמשק יהיה מבוסס על עבודה חקלאית ועבודה בשכר בסביבה. בתחילה עסקו בייבוש הביצות והסדרת ערוץ נחל הקישון וכן בעבודת חוץ בחיפה - בנמל ובמחצבות. החלוצים ניתקלו בתחרות קשה עם הפועלים הערבים שהסתפקו במשכורת דלה ועדיין מטרתם הייתה "כיבוש העבודה". היחסים עם השכנים הערבים לא היו שקטים. באפריל 1931 בשעות הערב המאוחרות, חזרה קבוצת חברים מביקור ביישוב נשר הסמוך. הם הותקפו מן המארב ע"י חוליית מרצחים בראשות עז-א-דין אל קאסם, ושלושה חברים נהרגו. מכוניות שעברו בבלד א-שיח' (תל-חנן) הותקפו. בשנת 1933 פרץ המשק את מחסום 25 המשפחות שגזרו עליו מוסדות ההנהלה הציונית, וזאת לאחר שתאחדו עם פלוגת "קלוסובה" (פלוגת חיפה) שהביאה עוד 40 חברים למשק. באותה שנה נחפרה הבאר הראשונה ונתגלו מים רבים שפרצו את הדרך להתפתחות חקלאית. בשנת 1937 החל לפעול בית הספר "טיץ". זיקתם של המייסדים לבעיות הביטחון של א"י, קירבת היישוב לחיפה ואודלו היחסי עשו את יגור מוקד לפעילות "ההגנה". ביום שבת, 29 ביוני 1946, עם שחר הושם מצור על המשק ע"י חיילי הדיוויזיה המוטסת השישית - "הכלניות". "כשניתן האות הם פרצו אל תוך היישוב בחסות שריוניות וגז מדמיע. החברים שניסו להתנגד בעזרת כלים חקלאיים, החזיקו מעמד עד שעות הצהריים. הבריטים ריכזו את כולם בחדר האוכל ולקחו את כל הגברים למעצר בלטרון וברפיה. במשך שבוע ימים הפכו החיילים הבריטים בעזרת מגלי מוקשים ובולדוזרים כל סנטימטר חשוד בחיפושם אחר נשק מוסתר. ה"סליק" היה שיטת המסתור אז. בניית מחסן תת-קרקעי מוסתר. ברגע שהבריטים עלו על שיטה זו - הם מצאו את רוב הנשק המוסתר. הנשק הרב שנאגר ע"י "ההגנה" כלל רובים, מקלעים, מרגמות ותחמושת. אותו יום נרשם בדפי ההיסטוריה כ"שבת השחורה". "לאחר קום המדינה המשיך הקיבוץ לגדול ולהתפתח וב-1950 נחנך "לגיון" - בית החרושת לקופסאות פח. הקיבוץ הצטרף למועצה האזורית זבולון.

יהודה, בנם בכורם של מרים ושרגא עוגן, נולד
ביגור בכ"ב מרחשון תרצ"ו (18.11.1935). בשנת תשי"ב
החל ללמוד בבית הספר ביגור. התבלט בלימודים כשקדן
ושואף־דעת, ונמנה על הטובים שבתלמידים.

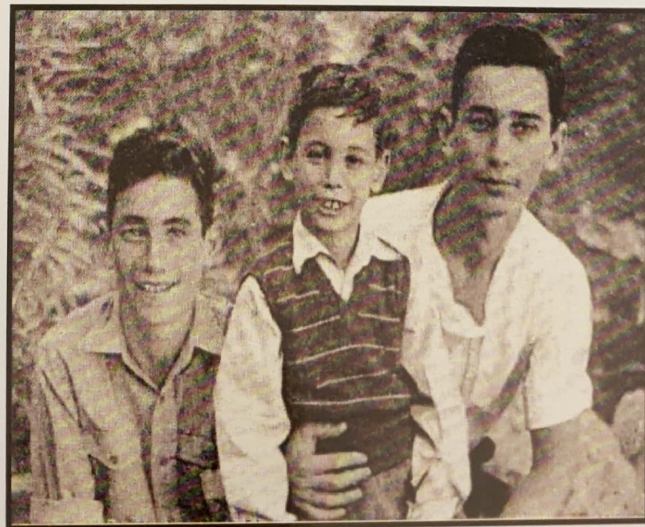
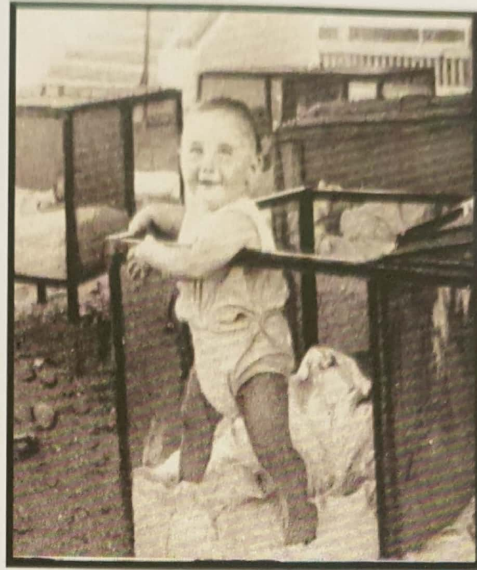
עם כניסתו לחברת הילדים, בשנת תשי"ט, החל מיד
לגלות פעילות בכל השטחים החברתיים. ספורטאי מצ'י
טייג, שהיה שותף למפעלים ספורטיביים רבים וחבר
הקבוצות הנבחרות של בית הספר, בענפי ספורט שונים.
בעל נפש מוסיקלית היה, משתתף פעיל במקהלתו ובתז'י
מורתו של ביה"ס, וחלילו תמיד עמו. היה לו גם כשרון
למחול ולמישחק והשתתף בהופעות רבות, ומילא אחד
התפקידים הראשיים במסכת־המחול "מגש הכסף".

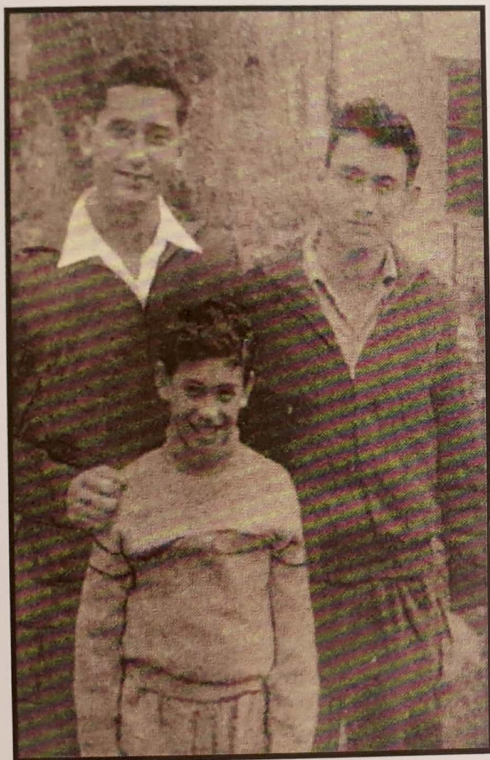
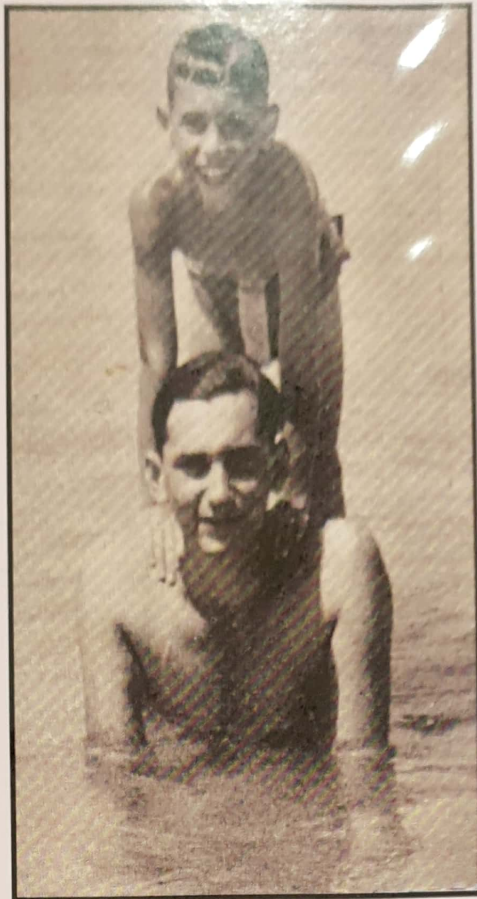
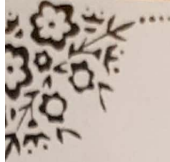
בשנת תשי"ב הצטרף לשכבת־הנעורים של חטיבת
בני־הקיבוץ, והיה פעיל מאד בתוכה, ריכז בהצלחה
רבה את החברה פעמים אחדות, והצטיין בכושרו האיר'י
גוני ובסגולות־הנהגה טבעיות. החל מגיל חמש עשרה
עסק בהדרכת כיתות ילדים מן השכבה הצעירה ממנו.
בתשי"ד עם סיום כיתה י"ב, הצטרף, יחד עם בני
מחזורו, כחבר למשק יגור. עם גיוסם של חברי מחזורו
לצה"ל, הוא יצא לשנת־עבודה בחטיבת בני הקיבוץ
המאוחד, וריכז בה את הפעולה הצופית והמחנאית.
בתום השנה התגייס לצה"ל, עבר כחניך מצטיין קורס
למפקדי־כיתות, ולאחר הסיום נשאר כמדריך באותו
מקום.

בי"א אדר א' תשי"ז, בנוסעו להשתתף בתחרויות
לאליפות צה"ל, התהפכה המכונית הצבאית בה נסע והוא
נפצע פצעים אנושים. בדרך לבית החולים הוציא נשמתו.

והוא רק בן עשרים ואחת.

ביתנו החדשה

מכתבו האחרון *

ל — — רב שלומות!

קיבלתי את מכתבך לפני שבוע, וכפי שאתה רואה רק היום אני יושב וכותב; ואתך הסליחה. אמנם לא לגמרי חדשים היו הדברים בעיני, אך אודה על האמת, כי הופתעתי מאותו המצב בו אתה שרוי כרגע. לא אבוא להטיף לך מוסר, או להטיח דברי בפניך, שכן שנינו בעלי אותן דעות ביחס להתנהגותו של בן הקיבוץ בצבא. אך רוצה אני לשאול את עצמי ואותך כאחד: האם זוהי המסקנה? האם עלינו לסגת מאותם דברים עליהם לחמנו כחניכים? האם עלינו לסייג את אותן אידיאות כחסרות בסיס מציאותי? ואני עונה על כך:

מנסה אני להביך את מצבך. אין זאת כי אינך מבסוט מאותה יחידה אליה נזרקת. אין סיפוק מתפקידך ומן התפקיד אותו אתה ממלא, חברה ודאי חסרה, או שאינה מספיקה ומספקת — בקיצור, כל אותם גורמים שמביאים לאי השתדלות, לאי רצון לעלות ולהצליח ולעשות דבר כלשהו למען היחידה, או בשם כולל — "אי-איכפתיות". חוץ מכך מצד שני, שורה עליך הרוח הכללית של חיילי צה"ל המוכרת לשנינו. זו האומרת: עשה רק מה שנדרש ממך, הדוגמה האישית דבר יפה אך לא מעשי, ההשתמטות — אם כל חי, הגסות היא סימן לגבריות, ועוד ועוד... ותוסיף לכל את דעת הקהל שלא

* נכתב יום לפני האסון והגיע לתעודתו לאחר מותו.

קל להתגבר עליה, הסוחפת לאותה נוחיות, להתנהגות שלא דרכנו היא.

אם תשאלני למצבי מאותן בחינות — הרי שתנאי הרבה יותר טובים משלך. יש לי רצון וענין בעבודה (לעת עתה). לא אוכל לומר שנוהג אני לפי אותו אידיאל אשר הצבנו לעצמנו כדמותו של המס-כף המדריך, אך גם לא רחוק ביותר מזה הנני. עד עתה, במשך כחדשיים, היתה לי כיתה משלי שהקדשתי לה הרבה מזמני ומרציי. נקטתי באותה שיטה אשר קבעתיה לעצמי עוד בהיותי טירון, והיא שיטת ההסבר וההקרבה האי-שית, כתחליף ל"דפיקות", שחלק מהן אפשרי למנוע. הדוגמה האישית נטלה את מקומה הנכון, את החומר הנני משתדל להעביר טוב ככל יכולתי (דבר המכריח להתכונן ולחזור ולשנן ולעבוד עליו כהוגן). התוצאות עדיין אינן מסוכמות, אך ודאי שהשגתי משהו. והראיה, כשבאתי להיפרד מכיתתי (עקב בוא הקצינים), הרגשתי אותה הרגשת צער על קשר כי ניתק — הן מעצמי והן מהם. דומני שיכולתי להובילם כך בהצלחה עד סוף הקורס, אך אין הכל חלק כל כך. גם אני בן אדם, ולא פעם מועד, לפעמים מתעצל. לא תמיד אני נותן את הכל. אך הקו הכללי הוא אחר משלך.

הפכתי למטיף, הה? חס וחלילה. איני חושב שהמצב כל כך שחור. הן אתה רק מתוך עצלות או סטיכיה מתנהג כך, ושום "אידיאולוגיות עזר" אינן מתפתחות. אני מקוה שנפגש בכנס (בטוח שתבוא! זאת פקודה!), נשוחח על אותו נושא ונחדש את קשרינו כמקודם.

אשר לשאלתך מה הולך בכיתתי לקראת הגיוס, ובכך, יש תהליכים בעולם. לשמחתי במקרה זה ההתפתחות משביעה רצון, אם כי עדיין אינה מספקת. לפני כחודש עמדתי יחידי, למעשה, בפני כל הכיתה בענין הגיוס. הדברים היו חמורים למדי, עד כדי אמירה של אחדים "לא נלך". היו הצעות שונות, ביניהן לערער בפני הקיבוץ על ההליכה, ובאם זה לא יצליח, להציע למשק לשלוח השנה בנים בוגרים במקומנו, והכיתה כולה תלך בשנה הבאה (על ענין הכיתה כולה עומדים כולם). אם גם זה לא יבוצע — ללכת ככיתה שלמה למשק צעיר ולא לתנועה. בינתיים התפתחו הדברים. אחדים השתכנעו מהמצב, אחדים רואים את חוסר הברירה, ואין כמעט אף אחד אשר מסרב עדיין בתוקף. לאחדים קצת קשה לסגת מתוך כבוד עצמי, אך הכל יעבור. — —

אסיים הפעם. מחר הנני נוסע להשתתף בתחרויות אליפות צה"ל.

חברך

יהודה עוגן

ת.נ.צ.ב.ה.
עוגן יהודה
1935-1957

...אך נצבאר את כולם
את יפה הבלאית והתלאר
כי האור שכבאת, לעולם
לא תתן את עיניך לשכוח.
אברהם מקודשת ביום
את תשובי ביננו לעפלות.
חיים ארי.